

Manažerské shrnutí

ASTRA - Asociace pro transparentnost, z. s. předkládá dokument „Hodnocení Strategie pro boj s podvody a korupcí v rámci čerpání fondů SSR v období 2014 – 2020“ (dále jen Strategie) jako kvalitativní analýzu v rámci projektu Mapování rizik korupce v regionech v rámci Operačního programu Technická pomoc (reg.č.CZ.08.1.125/0.0/16_004/0000092).

Cílem této analýzy bylo vyhodnotit relevantnost Strategie v boji proti podvodům z hlediska obecných protikorupčních mechanismů, mezinárodních doporučení, národních metodik a porovnáním s riziky identifikovanými v oblasti korupce a podvodů v rámci programů a projektů spolufinancovaných EU.

Hodnocení Strategie pracuje s pojmem podvod, který zahrnuje jeho tři základní typy – korupci, zpronevěru aktiv a falšování výkazů. Zaměřuje se tedy na ty nesrovnalosti, které zahrnují úmysl.

Pro hodnocení Strategie byla zvolena metodika porovnání opatření v ní uvedených se zásadními pravidly, požadavky a doporučeními v oblasti boje proti korupci obecně a proti podvodům v programech a projektech spolufinancovaných EU. Jde především o vybrané metodické pokyny v rámci Jednotného metodického prostředí závazné pro všechny řídicí orgány a další subjekty implementace a resortní protikorupční programy. V rámci porovnání byl posouzen soulad či odlišnosti Strategie a těchto dokumentů z hlediska opatření pro boj proti podvodům a jejich nastavení. Nebyly analyzovány konkrétní případy podvodů. Hodnocení efektivity dopadů jednotlivých opatření bude realizováno až následně s vyšším pokrokem implementace ESIF.

Hodnocení se tedy zaměřilo na ověření, zda opatření Strategie reflektují mezinárodní a národní požadavky a zároveň, zda jsou tyto zapracovány do dokumentů, které specificky upravují implementaci ESI fondů. Současně byla shromážděna doporučení k případné aktualizaci Strategie či dalších dokumentů regulujících riziko podvodu v ESI fondech.

Na základě výše uvedeného posouzení byly formulovány následující hlavní závěry:

- 1) Opatření uvedená ve Strategii v zásadě pokrývají všechna hlavní rizika identifikovaná v rámci projektů financovaných z prostředků Evropské unie. Jde o rizika vztahující se k výběru projektu, kdy Strategie uvádí opatření spojená s předcházení a ověřováním nežádoucích vazeb či střetu zájmů a rizika spojená s realizací projektů.
- 2) Velmi pozitivně je třeba hodnotit důraz, který Strategie klade na posilování kultury odmítající podvodné jednání a nulovou toleranci podvodů.
- 3) Opatření jsou následně zohledněna v závazných metodických pokynech v rámci Jednotného metodického prostředí. Někdy jdou metodické pokyny nad rámec Strategie, v některých případech je tomu naopak, ale lze konstatovat, že zásadní rizikové oblasti oba nástroje pokrývají.

Zároveň byla formulována i doporučení, jejichž realizace by mohla přispět k minimalizaci podvodného jednání a snížení jeho dopadů v rámci ESIF. Jde o doporučení na úrovni Strategie, metodických pokynů i řídicích orgánů ve třech hlavních oblastech:

- 1) Zvyšování transparentnosti cestou včasného, otevřeného, přehledného a snadno dostupného zveřejňování informací o všech procesech realizovaných jednotlivými subjekty implementační struktury včetně informací o výběru a realizaci jednotlivých projektů.
- 2) Sdílení zkušeností s identifikací rizik podvodů i jejich řešením uvnitř implementační struktury i navenek.

- 3) Prosazování pravidel etických kodexů a jejich aktualizace dle potřeb subjektů implementační struktury, podpora motivace k oznámení podezření na podvodné jednání a ochrana oznamovatelů.

V návaznosti na realizaci projektů v minulém i současném programovém období je možné zvážit i možnost samostatně rozpracovat dvě oblasti s vysokým rizikem, a to veřejné zakázky a střet zájmů, resp. negativní dopad střetu zájmů v souvislosti s veřejným zadáváním, a to např. formou metodických návodů na základě řešení typických situací.